

مدل پارادایمی مدیریت آموزش تولید محتوای الکترونیکی برای آماده‌سازی معلمان

(مطالعه موردی معلمان مدارس ابتدایی استان بوشهر)

آیدا جاگرانی^۱ فرانک امیدیان*^۲ ماریا نصیری^۳

چکیده

هدف از این پژوهش مدل پارادایمی مدیریت آموزش تولید محتوای الکترونیکی برای آماده‌سازی معلمان جهت تدریس در فضای مجازی مدارس ابتدایی استان بوشهر بود. روش پژوهش حاضر کیفی و از نظر هدف کاربردی بود. جامعه آماری شامل مدیران و خبرگان مراکز آموزش تولید محتوای الکترونیک و اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های فرهنگیان و اساتید گروه مدیریت آموزشی در دانشگاه‌های استان بوشهر بود. روش نمونه‌گیری در رویکرد کیفی از نوع غیرتصادفی (هدفمند) و به صورت گلوله برفی بود. برای تعیین حجم نمونه با توجه به اینکه ملاک کفایت نمونه در پژوهش‌های کیفی، اشباع نظری بود به همین دلیل مصاحبه‌ها تا اشباع نظری با تعداد ۱۵ خبره مصاحبه صورت گرفت. ابزار گردآوری اطلاعات، مصاحبه نیمه ساختار یافته بود. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها نیز از روش نظریه پردازی داده بنیاد، کدگذاری و تجزیه و تحلیل استفاده شد. یافته‌ها نشان داد که مقوله محوری کیفیت آموزش تولید محتوای الکترونیکی برای آماده‌سازی معلمان جهت تدریس در فضای مجازی تابعی از شرایط علی (۱- محیط یادگیری ۲- تدوین محتوا ۳- برنامه‌ریزی - اجرا و پشتیبانی)، شرایط زمینه‌ای (۱- زیرساخت‌های فنی ۲- دانش و مهارت‌های پایه‌ای معلمان) و شرایط مداخله گر (۱- ارزشیابی ۲- راهبردهای آموزشی سازمان) است. این عوامل، شرایط را برای اعمال کنش‌ها و تعاملات (۱- تعیین سرفصل‌های تولید محتوا در کتاب‌های آموزشی فرهنگیان ۲- ایجاد انگیزه در معلمان ۳- برگزاری دوره‌های متوالی ضمن خدمت ۴- بهبود زیرساخت‌های فنی ۵- استفاده از مدرسین با سواد و باتجربه ۶- آموزش در زمان و مکان مناسب) مهیا می‌کند که پیامدهای (۱- افزایش عملکرد تحصیلی ۲- ایجاد عدالت آموزشی ۳- افزایش کیفیت آموزش ۴- ارتقاء بهره‌وری معلم) را به دنبال دارند. و در نهایت یافته‌های تحلیل عاملی تأییدی بخش کمی نشان داد که الگوی ارائه شده از اعتبار علمی مناسبی برخوردار می‌باشند.

واژگان کلیدی: تولید محتوا الکترونیکی، آموزش معلمان، فضای مجازی

^۱ دانشجوی دکتری، گروه مدیریت آموزشی، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران.

aidajagaranian2023@gmail.com

^۲ استادیار، گروه مدیریت آموزشی، واحد دزفول، دانشگاه آزاد اسلامی، دزفول، ایران. (نویسنده مسئول)

omidian.2013@gmail.com

^۳ استادیار، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران.

nasiri18100@gmail.com

مقدمه

در نظام آموزشی نوین تدریس، کاربرد تکنولوژی آموزشی انکارناپذیر است و نمی‌توان نقش بسزای آن را در امر یاددهی-یادگیری نادیده گرفت. محتوای الکترونیکی از جمله امکانات تکنولوژی آموزشی است و به عنوان رسانه در کلاس درس مورد استفاده قرار می‌گیرد (عباسی و همکاران، ۱۳۹۷). با توجه به عوامل مؤثر در تولید محتوای الکترونیکی مانند: کیفیت درس، افزایش حجم تولید و مدیریت تولید محتوای الکترونیکی، راهبردهای فرایند تولید محتوای الکترونیکی نیز به دلیل تفاوت اساسی با فرآیند یاددهی یادگیری سنتی، مستلزم ملاحظاتی در زمینه تولید محتوا و منابع آموزشی در محیط الکترونیکی می‌باشد. بنابراین، یکی از اساسی‌ترین دغدغه‌ها در امر آموزش الکترونیکی، تولید و مدیریت محتوای آموزشی متناسب با خصوصیات اجتماعی، روانشناختی و تربیتی فراگیران و چگونگی ارائه مطالب آموزشی باکیفیت بالا، به روز و قابلیت تجدید آنهاست (قاسمی و ابراهیمی، ۱۳۹۹). یکی از ارکان اصلی در موفقیت تولید محتوای الکترونیکی، مهارت‌های معلمان می‌باشد که این مهارت‌ها و شایستگی‌های دیجیتالی از طریق آموزش‌های قبل خدمت و یا ضمن خدمت می‌تواند برای معلمان در نظر گرفته شود.

به بیان دیگر، در عصر تمدن دیجیتال، همه باید فرصت کسب و بهبود شایستگی‌هایی را داشته باشند که آنها را قادر می‌سازد تا به طور مثبت با واقعیت در حال تغییر پویا سازگار شوند. از سوی دیگر همه عرصه‌های زندگی اجتماعی در نتیجه روند رو به پیشرفت دیجیتالی شدن به‌طور پویا در حال تغییر هستند. شایستگی‌های دیجیتال برای سازگاری با زندگی در دنیایی که با بهبود روزافزون ابزارهای فناوری اطلاعات و ارتباطات راه دور ایجاد شده است، ضروری می‌شوند (ماریا^۴، ۲۰۱۹). این امر به ویژه برای معلمان که شیوع ویروس کرونا، باعث گردیده‌بخش قابل توجهی از کارکرد شغلی و تدریس روزمره خود را در دنیای مجازی انجام دهند و فضای مجازی برای آنها به یک فضای آموزشی طبیعی تبدیل شده است، اهمیت زیادی یافته است.

در نتیجه، کشورها شروع به پیاده‌سازی فناوری یادگیری دیجیتال برای آموزش شهروندان خود برای موفقیت در قرن بیست و یکم کرده‌اند. همانطور که آموزش به سمت هدف "آموزش برای همه" و کمک به دستیابی به هدف توسعه پایدار سازمان ملل متحد برای ارائه آموزش با کیفیت برای همه پیش می‌رود، استفاده فزاینده‌ای از فناوری دیجیتال به ویژه برای یادگیرندگان که در مکان‌های دور دست زندگی می‌کنند و برای کسانی که به دلیل کمبود زیرساخت نمی‌توانند به طور فیزیکی در مدرسه شرکت کنند، در تمامی نقاط جهان در حال افزایش می‌باشد (گاسکل^۵، ۲۰۱۸؛ یونسکو، ۲۰۱۵). چنین آینده‌ای مستلزم آن است که معلمان برای استفاده از فناوری دیجیتال برای ارائه آموزش مجازی به دانش‌آموزان آموزش ببینند (عالی و تسیناکوس^۶، ۲۰۱۴؛ دیر^۷، ۲۰۱۶).

عصر دیجیتال نیاز به معلمان «دیجیتال» دارد که باید در آینده خود را با آموزش وفق دهند. به گفته میترا^۸ (۲۰۱۴)، آموزش خود سازماندهی خواهد شد و فناوری نقش عمده‌ای در ارائه آموزش و حمایت از فراگیران ایفا خواهد کرد. علاوه بر این، یادگیری به دلیل هوش مصنوعی، تجزیه و تحلیل یادگیری و اینترنت اشیا به سمت فردی شدن و یادگیری محور حرکت خواهد کرد (چای و کنگ^۹،

⁴ Maria

⁵ Gaskell

⁶ Ally & Tsinakos

⁷ Dyer

⁸ Mitra

⁹ Chai & Kong

۲۰۱۷؛ میترا، ۲۰۱۴؛ پوپنیچی و کر^{۱۰}، ۲۰۱۷؛ سرینیواسان^{۱۱}، ۲۰۱۷). کشورهای سراسر جهان، بر توسعه حرفه‌ای معلمان سرمایه گذاری می‌کنند تا اطمینان حاصل کنند که معلمان برای آینده آماده هستند (کونگ^{۱۲} و همکاران، ۲۰۱۷). توسعه حرفه‌ای برای معلمان در عصر دیجیتال به طور فزاینده‌ای مهم خواهد بود تا بتوانند با استراتژی‌های آموزشی با کیفیت و انعطاف پذیر برای یادگیرندگان آشنا شوند (هالتربران^{۱۳}، ۲۰۱۷؛ اینورسو^{۱۴} و همکاران، ۲۰۱۷؛ پاترسون^{۱۵}، ۲۰۱۸).

کشور ما نیز به دلیل تعاملی که با محیط پیرامون خود دارد، از تحولات جهانی بی‌نصیب نیست و با توجه به رویکرد جهانی در مباحثی مثل آموزش برای همه، آموزش مادام‌العمر، آموزش برای زندگی بهتر، یادگیری برای انجام دادن و... که می‌تواند زمینه‌هایی را برای همکاری‌های آموزشی مشترک میان کشورهای جهان مهیا نماید، می‌بایست از روش‌های خاصی برای تحت پوشش درآوردن هر چه بیشتر جمعیت لازم‌التعلیم و یا افزایش کیفیت آموزش و پرورش و یا حتی کاهش هزینه‌های آموزش استفاده کند. در حال حاضر بنا به همین تأثیر فناوری در آموزش، رویکردی به سوی استفاده از فناوری در آموزش (تدریس دبیران) به وجود آمده که آهسته و انبوه کار خود را به پیش می‌برد. معلمان می‌توانند از فناوری‌های موجود در جهت تولید محتوای الکترونیکی مورد نیازشان برای تدریس کلاسی بهره بگیرند. با این حال، تولید محتوای الکترونیکی با چالش‌هایی برای معلمان روبه‌رو است که عدم مهارت‌های لازم در خصوص تولید محتوای الکترونیکی را میتوان یکی از این چالش‌ها بیان کرد. از این رو معلمان و دست‌اندرکاران آموزش و پرورش برای بکارگیری بهتر ابزارهای فناوری اطلاعات و ارتباطات جهت تولید محتوای آموزشی باید آموزش‌های لازم در جهت ایجاد تولید محتوای الکترونیکی را آموزش ببیند که بتواند از فناوری‌های جدید در جهت پیشبرد اهداف شایسته و تولید محتویات الکترونیکی مطلوب، استفاده نمایند.

احمدی و همکاران (۱۳۹۹)، در پژوهشی به "بررسی تولید محتوای الکترونیکی با استفاده از منابع آموزشی موجود در وب برای تدریس کلاسی در مدارس هوشمند ابتدایی شهر تبریز: چالشها و راهکارها" پرداختند. هدف پژوهش بررسی چالشها و راهکارهایی می‌باشد که معلمان مدارس ابتدایی هوشمند شهر تبریز هنگام تولید محتوای الکترونیکی با استفاده از منابع آموزشی موجود در وب جهت تدریس در کلاس با آنها مواجه هستند. روش تحقیق پدیدارشناسی و نمونه مورد بررسی، معلمان مدارس هوشمند ابتدایی شهر تبریز به تعداد ۱۵ نفر می‌باشند. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از کدگذاری گلاسر و استراوس استفاده شده است. بمنظور کسب روایی و پایایی از روش بازبینی و تطبیق مکرر و متوالی داده‌ها استفاده شده است. یافته‌ها نشان می‌دهد که معلمان مدارس هوشمند در ارتباط با تولید محتوا با دو نوع چالش مهم مواجهند. خنیفر و غفرانی (۱۳۹۹) در پژوهشی به بررسی "تحول دیجیتال در فرایند یاددهی-یادگیری: سنجش صلاحیت دیجیتال دانشجومعلم" پرداختند. نتایج پژوهش نشان داد از دیدگاه دانشجومعلم کامپیوترها و موتورهای جست‌وجو بیشترین سودمندی و موکها و نرم‌افزارهای مدیریت منابع کمترین سودمندی را در فرایند یاددهی-یادگیری دارند. تعداد شایان توجهی از دانشجومعلم با برخی ابزارهای مورد سؤال آشنایی ندارند. دانشجومعلم بیشترین میزان مهارت خود را در به‌کارگیری پیام‌رسان‌ها و شبکه‌های اجتماعی و کمترین میزان مهارت خود را در کاربست نرم‌افزارهای آماری و نرم‌افزارهای مدیریت منابع اعلام کرده‌اند. در پایان، راهکارهایی برای ارتقای صلاحیت دیجیتال معلمان آینده پیشنهاد شد.

محمودی و همکاران (۱۳۹۹)، در پژوهشی به "بررسی نرم‌افزارهای تولید محتوا در دوره ابتدایی" پرداختند. پژوهش حاضر، که با روش کتابخانه‌ای گردآوری و تدوین شده است مهم‌ترین اصول و معیارها و مسیر تهیه و تولید محتوای الکترونیکی را معرفی می‌کند. یافته‌های

¹⁰ Popenici & Kerr

¹¹ Srinivasan

¹² Kong

¹³ Halterbran

¹⁴ Inverso

¹⁵ Patterson

این تحقیق نشان داد که درس افزارهای خودآموز: شبیه سازی فرآیند یاددهی و یادگیری در نرم افزار، درس افزار بوده و این نوع خاصی از نرم افزار است که هدف و محتوای آن با سرفصل های برنامه ی درسی ملی و سطوح نظام آموزشی رسمی مطابقت دارد.

اشعری، خوشکلام و خوشروئی (۱۳۹۶) در پژوهشی به بررسی میزان آشنایی معلمان فارغ التحصیل از مراکز تربیت معلم با شبکه اینترنت و کاربرد آن در تدریس پرداختند. مهم ترین دلایل استفاده معلمان از وب را سرعت و دقت بالای اینترنت، ارزان بودن، فراوان و متنوع بودن اطلاعات و مهم ترین معایب آن را مشکل یافتن اطلاعات درست، وجود اطلاعات زیاد، صرف وقت زیاد در دانلود ذکر کرده‌اند. عمار^{۱۶} و همکاران (۲۰۲۰) در پژوهشی نتیجه گرفتند که ویژگی‌های معلم مورد بررسی، پذیرش معلم از آموزش‌های قرن بیست و یکم را پیش‌بینی می‌کند. گارزون^{۱۷} و همکاران (۲۰۲۰) در پژوهشی نتیجه گرفتند که توسعه صلاحیت تدریس دیجیتال همچنان یک چالش برای سیستم آموزشی است که باید به آن پرداخته شود، و همچنان یک موضوع کلیدی در آموزش معلمان فعلی خواهد بود، زیرا در واقع یک ستون اساسی برای ارتقای یک روش جدید تدریس، که تنها راه برای توسعه چشم انداز نوآوری تدریس منطقه‌ای است.

عالی^{۱۸} (۲۰۱۹) در پژوهشی به بررسی "نمایه شایستگی معلم دیجیتال و آنلاین در آموزش آینده" پرداختند. این مطالعه با شناسایی نیروهایی که آموزش را شکل می‌دهند و یک نمایه شایستگی برای معلم دیجیتال آینده ایجاد می‌کنند، کمک قابل توجهی به آموزش آینده می‌کند. این تحقیق گروه‌های متمرکز و مصاحبه‌هایی با کارشناسان آموزش از شش کشور برای شناسایی نیروهای شکل دهنده آموزش در آینده و شایستگی‌های مورد نیاز معلم دیجیتال برای عملکرد مؤثر انجام داد. نمایه شایستگی برای معلم دیجیتال (CPDT) می‌تواند برای آموزش و جهت دهی معلم دیجیتال آینده استفاده شود. اسکیودرو^{۱۹} و همکاران (۲۰۱۸)، در پژوهشی به "بررسی فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش مداوم معلمان اسپانیایی" پرداخته است. در این مطالعه مروری بر تحقیقات انجام شده در آموزش مداوم مربوط به شایستگی دیجیتال، در مقایسه با یک پرسشنامه موقت برای معلمان ارائه می‌دهد. این پرسشنامه شامل کلیدهایی برای تنظیم آموزش معلمان و توسعه حرفه‌ای با نیازهای آموزشی (دیجیتال) است. بر اساس سه سطح تحلیل: سطح خرد (ادغام درسی و آموزشی فناوری اطلاعات و ارتباطات)، سطح میانی (رشد حرفه‌ای معلمان و مدارس) و سطح کلان (سیاست‌های آموزشی)، نیازهای معلمان در زمینه‌های دیجیتالی دسته‌بندی شده است. گرتا^{۲۰} و همکاران (۲۰۱۸) در پژوهشی به بررسی "شایستگی دیجیتال حرفه‌ای معلمان جدید و پیامدها برای آموزش معلمان کشور نروژ" پرداختند. این مطالعه به بررسی چگونگی آمادگی معلمان جدید واجد شرایط برای استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) در آموزش اولیه معلمان خود می‌پردازد. یافته‌های این پژوهش نشان داد که آموزش مستمر برای بررسی کیفیت معلمان تازه استخدام شده و کمک به طور خاص در توسعه شایستگی‌های دیجیتالی و توسعه خودکارآمدی فناوری اطلاعات و ارتباطات معلمان تازه استخدام شده لازم است.

با در نظر گرفتن مطالب فوق، جستجو در بین پیشینه‌های مرتبط با موضوع تحقیق حاضر توسط پژوهشگران این تحقیق نشان می‌دهد که تا کنون تحقیقی در خصوص ارائه الگوی آموزش تولید محتوای الکترونیکی برای آماده‌سازی معلمان جهت تدریس در فضای مجازی مدارس ابتدایی استان بوشهر تحقیقی در داخلش کشور صورت گرفته نگرفته است، لذا هدف اصلی این پژوهش، طراحی و اعتبارسنجی الگوی آموزش تولید محتوای الکترونیکی برای آماده‌سازی معلمان جهت تدریس در فضای مجازی مدارس ابتدایی استان بوشهر می‌باشد.

¹⁶ Omare

¹⁷ Garzón

¹⁸ Ally

¹⁹ Escudero

²⁰ Greta

از این رو هدف اصلی پژوهش حاضر مدل پارادایمی آموزش تولید محتوای الکترونیکی برای آماده‌سازی معلمان (مطالعه موردی معلمان مدارس ابتدایی استان بوشهر) است.

روش‌شناسی

روش پژوهش حاضر کیفی و بر اساس نظریه داده بنیاد و از نظر هدف کاربردی بود. جامعه آماری در این تحقیق شامل خبرگان علوم تربیتی شهر بوشهر بودند که بر اساس روش نمونه‌گیری هدفمند تعداد ۴۰ نفر بر اساس قاعده اشباع نظری برای شرکت در پانل دلفی انتخاب شدند. ملاک‌های انتخاب این افراد، تألیفات مرتبط با آموزش مجازی و الکترونیکی، عضویت در هیئت علمی یکی از دانشگاه‌های کشور و میل به شرکت در پژوهش بوده است. ابزار پژوهش پرسشنامه نیمه ساختاریافته بود که بر اساس میدان پژوهش پرسشنامه تعدیل شد. همچنین برای اعتبار از روایی صوری و پایایی نیز با ضریب توافق بین کدگذاران انجام شد که میزان این ضریب ۰/۸۱ حاصل شد. برای تحلیل داده‌ها نیز از روش کدگذاری باز، محوری و انتخابی استفاده شد.

یافته‌ها

در جدول (۱) برخی از معیارهای شرکت‌کنندگان در پژوهش ارائه شده است.

جدول ۱: مشارکت‌کنندگان در تحقیق کیفی

ردیف	جنسیت	سن	تحصیلات	رشته تحصیلی	تجربه کاری مرتبط
خبره ۱	مرد	۴۴	دکتری	آموزش و بهسازی منابع انسانی	۱۲
خبره ۲	زن	۳۸	دکتری	آموزش و بهسازی منابع انسانی	۱۰
خبره ۳	زن	۴۴	دکتری	فناوری اطلاعات و ارتباطات	۸
خبره ۴	مرد	۴۹	دانشجوی دکتری	مدیریت آموزشی	۱۳
خبره ۵	مرد	۵۱	دکتری	برنامه‌ریزی آموزشی	۱۹
خبره ۶	زن	۴۶	دکتری	آموزش و بهسازی منابع انسانی	۱۳
خبره ۷	مرد	۳۹	دانشجوی دوره دکتری	مدیریت منابع انسانی	۱۰
خبره ۸	مرد	۵۰	دکتری	آموزش و بهسازی منابع انسانی	۲۲
خبره ۹	زن	۳۹	دکتری	مدیریت آموزشی	۸
خبره ۱۰	مرد	۳۷	کارشناسی ارشد	آموزش و بهسازی منابع انسانی	۶
خبره ۱۱	زن	۵۲	دکتری	مدیریت منابع انسانی	۱۵
خبره ۱۲	مرد	۶۰	کارشناسی ارشد	فناوری اطلاعات و ارتباطات	۹
خبره ۱۳	مرد	۴۷	دکتری	مدیریت آموزشی	۱۵
خبره ۱۴	مرد	۵۶	کارشناسی ارشد	برنامه‌ریزی آموزشی	۲۲
خبره ۱۵	زن	۴۸	کارشناسی ارشد	مدیریت منابع انسانی	۲۰

سوال (۱): عوامل علی و تأثیرگذار بر کیفیت آموزش تولید محتوای الکترونیکی برای آماده‌سازی معلمان جهت تدریس در فضای مجازی مدارس ابتدایی استان بوشهر کدامند؟

در این مرحله برای تعیین شرایط علی موثر بر کیفیت آموزش تولید محتوای الکترونیکی برای آماده‌سازی معلمان جهت تدریس در فضای مجازی مدارس ابتدایی استان بوشهر، کد گذاری باز انجام شد. کد گذاری باز بدین صورت می‌باشد که متن پاسخ پاسخگویان در این پژوهش در خصوص این سوال که « به نظر شما چه عوامل علی بر کیفیت آموزش تولید محتوای الکترونیکی برای آماده‌سازی معلمان جهت تدریس در فضای مجازی مدارس ابتدایی استان بوشهر تأثیرگذار می‌باشد؟ » مورد بررسی قرار گرفت. گزینش این مطالب با توجه مهم‌ترین پاسخ پاسخگویان بود که شامل حدود ۳۲ متن بوده است. در ذیل جدول کد گذاری باز در جدول (۲) مشاهده می‌شود.

جدول ۲: شناسایی شرایط علی موثر بر کیفیت آموزش تولید محتوای الکترونیکی برای آماده‌سازی معلمان

جهت تدریس در فضای مجازی مدارس ابتدایی استان بوشهر

شناسه	کدهای باز	مفهوم کد
۱	همکاری فراگیران (معلمان) با یکدیگر، همکاری در بین فراگیران و مربیان، ایجاد همکاری بیشتر با توجه به توانایی ایجاد اسناد مشترک با دیگران می‌تواند باعث بهبود کیفیت آموزش معلمان برای تولید محتوای الکترونیکی شود.	تأکید بر یادگیری مشارکتی (همکاری و تعامل)
۲	معلمان در فرایند آموزش می‌توانند با یکدیگر تعامل و همکاری داشته باشند و دانش خود را با دیگر معلمان به اشتراک بگذارند. باید موانع برقراری ارتباط بین معلمان برطرف گردد.	رفع موانع برقراری ارتباط
۳	روش‌های یادگیری تعامل مؤثر می‌توانند به بهبود مهارت درک مطلب کمک کنند. این روش‌های یادگیری به افراد کمک می‌کنند تا مادام‌العمر یادگیرنده باشند. یادگیری باید از طریق تعامل دوسویه معلمان و مدرسان با تأکید بر رویکرد تعاملی و سنتی به یک طرف صورت گیرد	آشنایی یادگیرندگان با روش‌های تعامل مؤثر
۴	فراگیران در دوره‌های آموزشی تولید محتوا باید دارای علاقه و انگیزه برای شرکت در فعالیت‌ها آموزشی، تمرینی و... در محیط آموزش باشند.	داشتن علاقه و انگیزه برای شرکت در فعالیت‌ها
۵	باید در دوره‌های آموزشی، فعالیت‌هایی برای معلمان در نظر گرفته شود و این قابلیت برای معلمان فراهم شود که به صورت برخط و نابرخط به فعالیت‌های تعیین شده جواب دهند.	پاسخگویی برخط و نابرخط به فعالیت واگذار شده
۶	باید برای آموزش معلمان سرفصل‌های آموزشی در نظر گرفته شود که این محتوا باید بر اساس چارچوب‌های تحلیل آزمون تولید محتوای الکترونیکی باشد و قابلیت آزمون‌پذیری داشته باشد	طراحی محتوای دروس و آزمون‌پذیری بر اساس اهداف تعیین شده
۷	در آموزش تولید محتوای الکترونیکی معلمان باید همواره از منابع و مطالب با کیفیت و جدید و بروز استفاده گردد تا معلمان بتوانند دانش و مهارت لازم برای تولید محتوای با کیفیت را کسب نمایند.	تأکید بر محتوای باکیفیت و معتبر و رقابتی و تحقیقی
۸	باید برای معلمان منابع اطلاعاتی از جمله منابع خواندنی در نظر گرفته شود و این منابع به صورت کتب چاپی و یا مطالب دیگر در اختیار آنها قرار گیرد	منابع خواندنی
۹	یکی از مهم‌ترین عواملی که می‌تواند نقش پر رنگی در بهبود آموزش معلمان برای تولید موتور الکترونیکی داشته باشد طراحی سامانه‌های تولید محتوا و آشنایی معلمان با این سامانه و کارکردهای آن است	طراحی سامانه‌های تولید محتوا
۱۰	میتوان فایل‌های صوتی و تصویری بعنوان مکمل‌های منابع آموزشی در اختیار معلمان که تحت آموزش برای تولید محتوای الکترونیکی قرار گرفته‌اند قرار گیرد تا از این طریق میزان سواد معلمان برای بهبود مهارت‌های آنها در تولید محتوای الکترونیکی افزایش کند	فایل‌های صوتی و تصویری

اسلایدها و جزوات درسی	معلمان برای درک بهتر آموزش نیاز به منابع اطلاعاتی مختلف دارند که یکی از این منابع اطلاعاتی اسلایدها و جزوات درسی هست که مدرس این دوره‌های آموزشی می‌تواند آنها را در اختیار معلمان قرار دارد	۱۱
تدوین محتوا بر اساس اصول طراحی چندرسانه‌ای آموزشی	در دوره‌ای زندگی میکنیم که روز به روز مسائل فناوری اطلاعات و رسانه‌ای‌ها در حال گسترش می‌باشد و نیاز حذف که محتوای آموزشی معلمان برای تولید محتوا بر اساس جدیدترین مباحث فناوری و رسانه‌ای به روز رسانی گردد	۱۲
تحلیل اهداف	میتوان قبل از اجرای دوره‌های آموزشی معلمان اهداف این دوره‌ها به درستی توسط کارشناسان تعیین و تحلیل گردد تا در صورت ضعف احتمالی در هر یک از اهداف تعیین شده نسبت به رفع آن اقدام گردد	۱۳
اطلاع‌رسانی و جذب	از طریق اطلاع‌رسانی در خصوص معلمان و مدرسین که سابقه یا مهارت لازم حوزه تولید محتوا دارند می‌توان این افراد را شناسایی و در جهت آموزش معلمان از آنها استفاده نمود	۱۴
گروه‌بندی یادگیرندگان	همانطور که می‌دانیم هر یک از معلمان دارای مهارت و دانش مختلفی هست که می‌تواند قبل از برگزاری آموزش، این معلمان در گروه‌های مختلف تقسیم‌بندی گردد و متناسب با میزان مهارت این معلمان، آموزش‌های لازم برای آنها در نظر گرفته شود	۱۵
تحلیل یادگیرندگان	به صورت مستمر باید فراگیر آن که همان معلمان هستند مورد تحلیل و ارزیابی قرار گیرند و متناسب با نیازهای روز آنها مباحث آموزشی برای آنها در نظر گرفته شود	۱۶
تدوین غایت‌های آموزشی	تهیه و تدوین غایت‌های آموزشی بر اساس چارچوب و اصول کلی نظام آموزش کشور برای تعالی و رشد معلمان در آموزش تولید محتوای الکترونیکی می‌تواند باعث افزایش کیفیت دوره‌های آموزشی معلمان گردد	۱۷
تعیین استراتژی‌های یاددهی-یادگیری	در حوزه یادگیری و آموزش استراتژی‌های مختلفی وجود دارد مسلماً تعیین و تحلیل استراتژی‌های یادگیری و یاددهی برای معلمان و مدرسین در دوره‌های آموزشی ضمن خدمت برای تولید محتوای الکترونیکی می‌تواند نقش تاثیر گذاری بر افزایش کیفیت این دوره‌ها داشته باشد	۱۸
ارزیابی نیازهای فراگیران	قبل از اجرای دوره‌های آموزشی معلمان برای تولید محتوای الکترونیکی باید به صورت میدانی و تحت عنوان پذیرش‌های علمی نیازهای معلمان برای تولید محتوای الکترونیکی به درستی تعیین و تشخیص داده شود	۱۹
تعیین اهداف رفتاری	رفتار فراگیران و مدرسین در دوره‌های آموزشی برای تولید محتوای الکترونیکی باید به درستی تعیین گردد تا هر یک از این عناصر به رفتار و عملکرد و خود در این دوره‌ها آشنایی پیدا نمایند	۲۰
تعیین راهبردهای ارائه برنامه درسی	باید برای درک بهتر مفاهیم آموزشی توسط فراگیران که همان معلمان هستند برنامه‌های درسی و راهبردهای برای آنها تعیین و تبیین گردد تا از این طریق بتوان اثربخشی دوره‌های آموزشی را افزایش داد	۲۱
تعیین رسانه و مواد آموزشی	استفاده از رسانه‌ها و تجهیزات آموزشی برای اثربخشی بهترین دوره‌های آموزش ضمن خدمت معلمان می‌تواند یکی از عوامل موثر برای افزایش کیفیت این دوره‌ها باشد و می‌تواند که تسهیلات و زیرساخت‌های لازم برای بهبود این عوامل در نظر گرفته شود	۲۲
تعیین زمان و مکان آموزشی	مکان تعیین شده برای آموزش معلمان از عوامل مهمی می‌باشد که می‌تواند بر اثربخشی دوره‌های آموزش معلم نداشته باشد همچنین باید به مبحث زمان اجرای این آموزش‌ها نیز توجه کافی نداشته باشیم زیرا معلمان نباید در زمان‌هایی که مشغول به کار هستند برای آموزش به کار گرفته شوند	۲۳

سوال (۲): عوامل مداخله‌گر موثر بر کیفیت آموزش تولید محتوای الکترونیکی برای آماده‌سازی معلمان جهت تدریس در فضای مجازی مدارس ابتدایی استان بوشهر کدامند؟

در این مرحله برای تعیین شرایط مداخله‌گر موثر بر کیفیت آموزش تولید محتوای الکترونیکی برای آماده‌سازی معلمان جهت تدریس در فضای مجازی مدارس ابتدایی استان بوشهر، کد گذاری باز انجام شد. کد گذاری باز بدین صورت می‌باشد که متن پاسخ پاسخگویان در این پژوهش در خصوص این سوال که «به نظر شما، عوامل مداخله‌گر موثر بر کیفیت آموزش تولید محتوای الکترونیکی برای آماده‌سازی معلمان جهت تدریس در فضای مجازی مدارس ابتدایی استان بوشهر کدامند؟» مورد بررسی قرار گرفت. گزینش این مطالب با توجه مهم‌ترین پاسخ پاسخگویان بود که شامل حدود ۲۵ متن بوده است. در ذیل جدول کد گذاری باز در جدول (۴-۵) مشاهده می‌شود.

جدول ۳: شناسایی شرایط مداخله‌گر موثر بر کیفیت آموزش تولید محتوای الکترونیکی برای آماده‌سازی معلمان

جهت تدریس در فضای مجازی مدارس ابتدایی استان بوشهر

مفهوم کد	کدهای باز	شناسه
ارزیابی فراگیران	در دوره‌های آموزش ضمن خدمت، عملکرد معلمان به صورت مستمر، پویا و دوره‌های مورد ارزیابی قرار گیرد.	۱
مشارکت معلمان در فرایند ارزشیابی	در دوره‌های آموزش ضمن خدمت، مدرسان و معلمان هر دو در فرآیند ارزشیابی مشارکت داشته باشند.	۲
ارزشیابی از محیط یادگیری و آموزش	ارزشیابی‌های انجام شده، در فضایی دور از اضطراب و استرس صورت گیرند و علاوه بر ارزشیابی در خصوص نتایج آموزش، محیط یادگیری بر اساس نظرات فراگیران مورد ارزیابی قرار گیرد.	۳
ارائه بازخورد و اصلاح	ارزشیابی صورت گرفته در دوره‌های ضمن خدمت، زمینه اصلاح برنامه‌های ضمن خدمت را فراهم سازند.	۴
خود ارزیابی در فراگیران	ارزشیابی‌های انجام شده در دوره‌های ضمن خدمت، توان خود ارزیابی را در فراگیران ایجاد نمایند.	۵
روش‌های ارزشیابی	در ارزشیابی‌های ضمن خدمت، از روش‌های مختلف متناسب با اهداف استفاده شود. ارزشیابی با استفاده از داده‌های کمی و کیفی یا ترکیبی از آنها انجام شود.	۶
ارزشیابی فرایندمحور	در دوره‌های ضمن خدمت از ارزشیابی فرایند محور بهره گرفته شود.	۷
ارزشیابی یادگیری	یافته‌های معلمان از دوره‌های ضمن خدمت، براساس اهداف هر دوره توسط معاون آموزشی و سرگروه‌های آموزشی مورد نظارت قرار گیرند	۸
رشد مدرسان و معلمان	راهبردهای یاددهی - یادگیری باید زمینه ساز رشد مدرسان و معلمان گردد.	۹
ایجاد روحیه خلاقیت و نوآوری	راهبردهای یاددهی - یادگیری در دوره‌های آموزش ضمن خدمت، باید زمینه ساز بروز روحیه خلاقیت و نوآوری در معلمان گردد.	۱۰
مهارت‌های ارتباطی	جریان یاددهی - یادگیری در دوره‌های آموزشی، باید زمینه ساز کسب مهارت‌های ارتباطی (از طریق فعالیتهای مشارکتی و گروهی) در معلمان شود.	۱۱
مسئولیت احترام متقابل بین مدرسان و معلمان	فعالیت یادگیری باید به گونه‌ای باشد که رابطه مسئولیت و احترام متقابل بین مدرسان و معلمان برقرار گردد.	۱۲
مراقبت و نظارت حقوقی راهبردهای یاددهی - یادگیری	راهبردهای یاددهی - یادگیری به کار گرفته شده در دوره‌های ضمن خدمت، باید توسط نهادی ویژه مورد مراقبت و نظارت حقوقی قرار گیرد و مدرسان در قبال نتایج دوره‌ها پاسخگو باشند.	۱۳

آزادی و فرصت تصمیم‌گیری مریبان	راهبردهای به کار گرفته شده در یاددهی - یادگیری، باید به گونه‌ای باشد که به آزادی و فرصت تصمیم‌گیری مریبان در تعامل با محیط یادگیری توجه شود.	۱۴
توان استدلال نظرات	باید راهبردهای یاددهی - یادگیری به کار گرفته شده در دوره‌ها، توان استدلال کردن نه تحمیل کردن نظرات را به معلمان آموزش دهد.	۱۵
فراهم آوردن امکان کسب تجارب عملی مختلف	در جریان یادگیری باید فرصت‌هایی به منظور فراهم آوردن امکان کسب تجارب عملی مختلف، به منظور پرورش مهارت‌ها، باورها و گرایش‌هایی که زمینه ساز عمل و تداوم عمل فرد در آینده برای دستیابی به هویت یکپارچه است، لحاظ گردد.	۱۶
توان تحمل، گفتگو و سعه صدر در قبال نظرات و پیشنهادها	مدرسان باید راهبردهای یاددهی - یادگیری را به کار برند که توان تحمل، گفتگو و سعه صدر در قبال نظرات و پیشنهادها را در معلمان تقویت نماید.	۱۷
زمینه ساز پرورش تخیل و قوه خیال	راهبردهای یاددهی - یادگیری باید، زمینه ساز پرورش تخیل و قوه خیال در معلمان باشد.	۱۸
توجه به نظرات معلمان و تفاوت‌های فردی	در انتخاب راهبردهای یاددهی - یادگیری باید به جای تاکید بر برنامه‌های اجباری و از پیش تعیین شده، به نظرات خود معلمان و تفاوت‌های فردی آنها توجه گردد.	۱۹
توجه به نیاز و چالش واقعی کلاس درس	راهبردهای یاددهی - یادگیری به کار گرفته شده باید، توان روبه رو شدن با نیازها و چالش‌های واقعی کلاس درس و محیط آموزشی در حال و آینده را در معلمان ایجاد نماید.	۲۰

سوال ۳: عوامل زمینه‌ای موثر بر کیفیت آموزش تولید محتوای الکترونیکی برای آماده‌سازی معلمان جهت تدریس در فضای مجازی مدارس ابتدایی استان بوشهر کدامند؟

در این مرحله برای تعیین شرایط زمینه‌ای موثر بر کیفیت آموزش تولید محتوای الکترونیکی برای آماده‌سازی معلمان جهت تدریس در فضای مجازی مدارس ابتدایی استان بوشهر، کد گذاری باز انجام شد. کد گذاری باز بدین صورت می‌باشد که متن پاسخ پاسخگویان در این پژوهش در خصوص این سوال که «عوامل زمینه‌ای موثر بر کیفیت آموزش تولید محتوای الکترونیکی برای آماده‌سازی معلمان جهت تدریس در فضای مجازی مدارس ابتدایی استان بوشهر کدامند؟» مورد بررسی قرار گرفت. گزینش این مطالب با توجه مهم‌ترین پاسخ پاسخگویان بود که شامل حدود ۱۹ متن بوده است. در ذیل جدول کد گذاری باز در جدول (۴) مشاهده می‌شود.

جدول ۴: شناسایی شرایط زمینه‌ای موثر بر کیفیت آموزش تولید محتوای الکترونیکی برای آماده‌سازی معلمان

جهت تدریس در فضای مجازی مدارس ابتدایی استان بوشهر

مفهوم کد	کدهای باز	شناسه
ارائه خدمات وب محور و الکترونیکی	برای تداوم و استمرار آموزش معلمان و اثربخشی بهتر به طرح دوره‌های آموزشی تولید محتوا باید بعد از اتمام دوره‌های آموزشی خدمات وب محور و الکترونیکی برای معلمان همچنان ادامه پیدا کند تا یادگیری به صورت مستمر در جریان باشد	۱
طراحی سایت	به نظر بنده باید سایت اینترنتی در حوزه تولید محتوای الکترونیکی طراحی گردد که در این سایت قابلیت‌های مهم و دسترسی‌های دسترسی‌های علمی به معلمان برای تولید محتوای الکترونیکی ارائه دهد	۲
نگهداری محتوای الکترونیکی	در سایت اینترنتی ایجاد شده برای تولید محتوا می‌توان بخشی را به نگهداری از محتوای الکترونیکی تولید شده توسط معلمان دیگر اختصاص داد و این‌بخش به صورت اشتراکی بین معلمان در نظر گرفته شود تا معلمان بتوانند از محتوای الکترونیکی معلمانی که دیگر استفاده و کمک می‌نمایند	۳
طراحی اولیه بسترهای نرم‌افزاری و سخت‌افزاری	خوب مطمئنم تولید محتوای الکترونیکی نیازمند یکسری ابزار و امکانات است که در وهله اول بسترهای نرم افزاری و سخت افزاری از ارکان اصلی این مبحث می‌باشد معلمان برای تولید محتوای الکترونیکی با کیفیت باید به بسترهای نرم افزاری و سخت افزاری دسترسی داشته باشند.	۴
سرعت بارگذاری و پهنای باند	مباحث تولید محتوای الکترونیکی با مباحث فناوری اطلاعات نزدیکی بسیاری دارد و از این طریق باید زیرساخت‌های اینترنتی در جهت افزایش سرعت بارگذاری و همچنین بهبود پهنای با آن برای افزایش عملکرد سرعت در فضای مجازی برای معلمان ایجاد شود	۵
طراحی رابط‌ها	میتوان از طریق ایجاد رابطه‌ای مطلوب بین ابزارهای مختلف و دسترسی‌های مختلف و معلمان به امکانات تولید محتوای الکترونیکی زمینه بهبود تولید محتوای الکترونیکی توسط مردم را فراهم کرد.	۶
پشتیبانی آنلاین	خوب مسلماً زش معلمان فقط در مرحله اجرا نیست و باید بعد از آموزش پشتیبانی‌های لازم برای معلمان در نظر گرفته شود این پشتیبانی‌ها می‌تواند به صورت آنلاین برای کمک به معلمان جهت افزایش مهارت‌ها و تنظیم آموخت گاه آموخته‌های قبلی آنها از آموزش در نظر گرفته شود	۷
وجود اینترنت پرسرعت و کم هزینه	معلمان برای تولید محتوای الکترونیکی بعد از آموزش‌های انجام شده باید همزمان شروع به تمرین و فعالیت در حوزه آموخته‌های خود نمایند این تمرین و فعالیت نیازمند دسترسی معلمان به اینترنت پرسرعت و با توجه به شرایط اقتصادی باید بسته‌های کم هزینه در نظر گرفته شود	۸

<p>نرم‌افزارهای آموزشی مناسب</p>	<p>۹ معلمان در دوره‌های آموزشی اجرا شده برای تولید محتوای الکترونیکی باید با نرم افزارهای آموزشی مناسب با تولید محتوا تمرین نمایند و تسلط کافی برای تولید محتوا با کار کردن با این نرم افزارها را به دست بیاورند این نرم افزارها مطمئن باعث افزایش کارایی معلمان در تولید محتوای الکترونیک خواهد شد.</p>
<p>وجود مرکز برخط برای پذیرش و ثبت‌نام یادگیرندگان</p>	<p>۱۰ برای اطلاع رسانی در خصوص دوره‌های آموزش موتور الکترونیکی می‌توان از مراکز برخط استفاده کرد و زمینه‌های لازم در همین مکان‌ها را برای ثبت نام فراگیران فراهم کرد تا فراگیران با شرایطی راحت و سریع امکان ثبت نام در دوره‌ها برای آنها فراهم گردد که این خود انگیزه‌ای برای شرکت هرچه بیشتر فراگیران در این دوره‌ها می‌باشد</p>
<p>سواد فناوری اطلاعات و ارتباطات معلمان</p>	<p>۱۱ معلمانی که از لحاظ سواد فناوری اطلاعات ارتباطات درسته در سطح بالایی قرار دارند مسلماً با شرکت در این دوره‌ها برای آنها جذابیت بیشتری خواهد داشت و امکان یادگیری و انتقال مفاهیم برای آنها راحت‌تر خواهد بود که این بازی افزایش کیفیت دوره‌های آموزش خواهد شد</p>
<p>تحصیلات معلمان</p>	<p>۱۲ تحصیلات فراگیران یا همان معلمان در اثربخشی دوره‌های آموزش تولید محتوا تاثیر خاصی دارد. معلمانی که دارای تحصیلات بالاتر می‌باشند میزان سواد آنها در مواضع مربوط به فناوری اطلاعات و تکنولوژی‌های جدید برای تولید محتوا احتمالاً بیشتر از معلمان با تسهیلات پایین است و به نظر بنده تحصیلات معلمان یعنی معلمان با تسهیلات بالا می‌تواند باعث افزایش اثربخشی دوره‌های آموزش تولید محتوا شود</p>
<p>رشته تحصیلی معلمان</p>	<p>۱۳ برخی فراگیران و معلمان در رشته‌های تحصیلی مرتبط با تولید محتوا از جمله رشته‌های فناوری اطلاعات تحصیلاتی دارند که این تحصیلات می‌تواند به آنها کمک فراوانی در مواضع تولید محتوا کند این تحصیلات همچنین باعث می‌شود که معلمان در دوره‌های آموزش تولید محتوا یادگیری مطلوب تری نسبت به معلمان دیگر رشته‌ها داشته باشند</p>
<p>سابقه معلمان</p>	<p>۱۴ در جاهایی که معلمان با تجربه و با سابقه مورد آموزش قرار می‌گیرند میتوان انتظار داشت که به واسطه میزان تجربه و سابقه کاری که معلمان در حوزه تولید محتوا دارند در دوره‌های آموزشی نتایج ارزشمندتری کسب نماییم و معلمان مطالب به روزی را کسب کنند و که باعث عملکرد مطلوب آنها در تولید محتوای الکترونیکی می‌شود</p>
<p>سابقه شرکت معلمان در دوره‌های مشابه</p>	<p>۱۵ اگر قبل از اجرای این دوره‌ها فراگیران و یا معلمان در دوره‌های مشاهده باز دوره‌های تولید محتوا شرکت کرده باشند اثربخشی این دوره‌ها بیشتر خواهد شد زیرا معلمان از قبل یک سابقه و پیشینه در ذهن خود در خصوص تولید محتوای الکترونیکی دارند و با شرکت در دوره‌های آموزش تولید محتوا الکترونیکی این یافته‌ها بیشتر می‌شود که معلمان بر عملکرد آتی آنها در حوزه تولید محتوا تاثیر بیشتر دارد</p>
<p>نگرش معلمان به فناوری اطلاعات</p>	<p>۱۹ وقتی معلمان در دوره‌های آموزش تولید محتوا شرکت می‌کنند اگر نگرش معلمان و دید آنها نسبت به فناوری اطلاعات و تولید محتوا مثبت باشد با اشتیاق و انرژی بیشتری در این دوره‌ها شرکت می‌کنند که باعث می‌شود تمرکز بیشتری بر یادگیری مطالب دوره‌های آموزشی داشته باشند و در نهایت این تمرکز واسه افزایش یادگیری آنها در حوزه تولید محتوای الکترونیکی می‌گردد</p>

همانطوری که یافته‌های جدول فوق نشان می‌دهد، در مرحله اول کدگذاری، ۱۹ مفهوم اولیه از بررسی متن مصاحبه‌های صورت گرفته در خصوص شرایط زمینه‌ای موثر بر کیفیت آموزش تولید محتوای الکترونیکی برای آماده‌سازی معلمان جهت تدریس در فضای مجازی مدارس ابتدایی استان بوشهر تعیین گردید. بعد از اینکه مفاهیم در کدگذاری باز مشخص شد. نوبت به کدگذاری محوری شرایط زمینه‌ای موثر بر کیفیت آموزش تولید محتوای الکترونیکی برای آماده‌سازی معلمان جهت تدریس در فضای مجازی مدارس ابتدایی استان بوشهر فرا رسید. در این مرحله برحسب ارتباط درونی بین مفاهیم، مقوله محوری شناسایی شد و سایر مفاهیم ذیل مقوله محوری قرار گرفت. در جدول شماره (۵) مقوله‌های محوری نشان داده شده‌اند.

جدول ۵: کدگذاری محوری راهکارهای موثر جهت کیفیت آموزش تولید محتوای الکترونیکی برای آماده‌سازی معلمان

جهت تدریس در فضای مجازی مدارس ابتدایی استان بوشهر

مقولات	مفاهیم
تعیین سرفصل‌های تولید محتوا در کتاب‌های آموزشی فرهنگیان	آموزش فرهنگیان، استفاده از منابع کتابخانه، تدوین کتب تولید محتوا برای فرهنگیان
ایجاد انگیزه در معلمان	مشوق‌های مالی، قدردانی از معلمان فعال، پاداش نقدی به معلمان فعال، تقویت باور و نگرش معلمان به استفاده فناوری در آموزش، مشارکت در برنامه‌ریزی‌ها و هدف گذاری ها
برگزاری متوالی ضمن خدمت	دوره‌های ضمن خدمت، استمرار دوره‌ها، پیگیری نتایج دوره‌ها
بهبود زیرساخت‌های فنی	طراحی نرم افزارهای تولید محتوا، معرفی سایت‌های تولید محتوا، تقویت زیرساخت فنی مدارس، تسهیلات برای معلمان، ساخت سایت‌های علمی، نوآوری در ابزارهای فنی
مدرس باسواد و باتجربه	مهارت مدرسین، اساتید با تجربه-جذب مدرسین باسواد، تخصص، سابقه، تعهد، انگیزه، توانایی مدیریتی
آموزش در زمان و مکان مناسب	مکان و زمان آموزش، دسترسی به مکان آموزش، تعیین زمان آموزش متناسب با شرایط معلمان

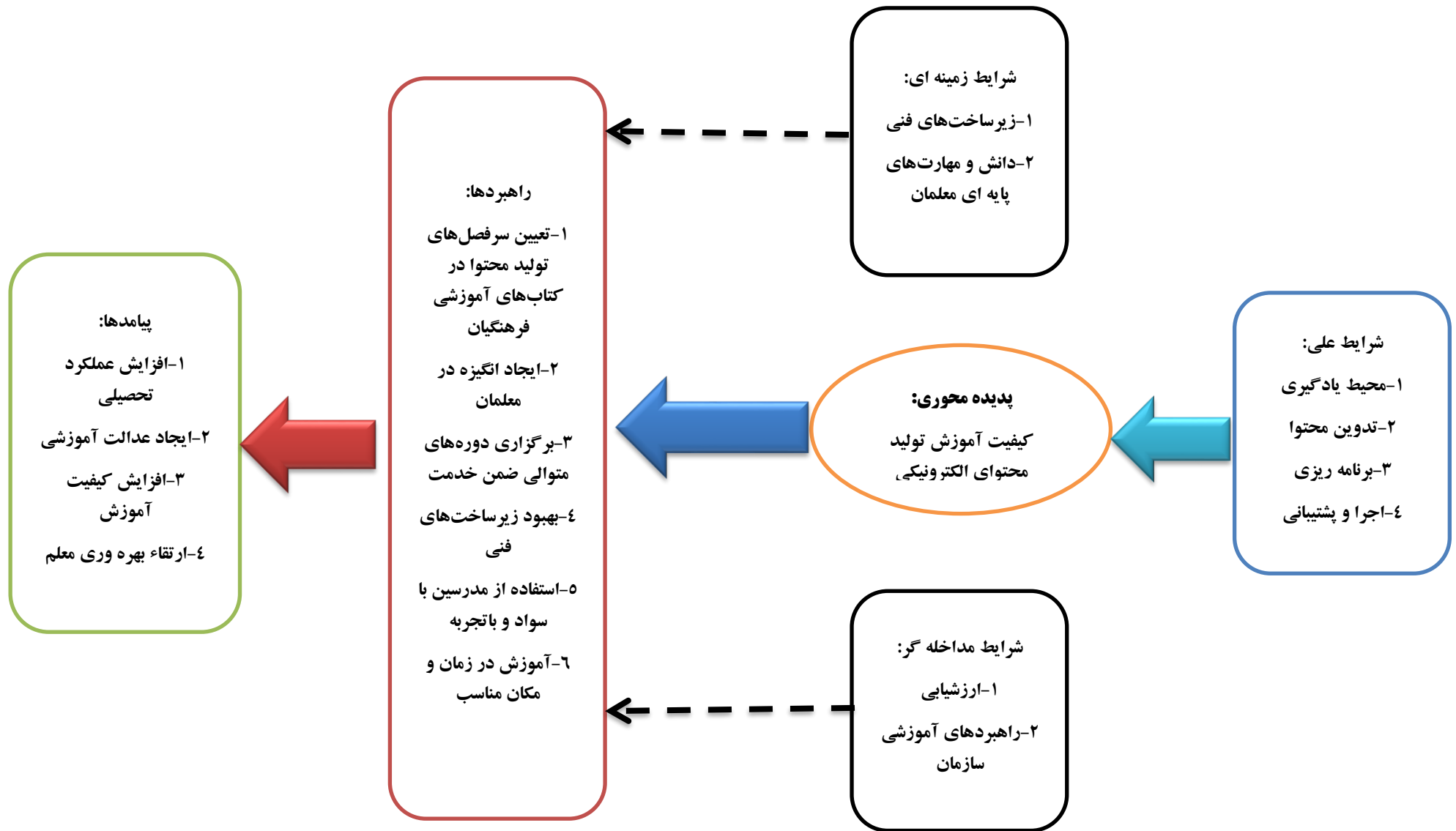
در این تحقیق در مرحله کدگذاری انتخابی، با توجه به مراحل قبلی، داده‌های سازماندهی شده در قالب مؤلفه‌های گوناگون و در ابعاد محدودتری دسته‌بندی شدند. به طوریکه وجوه مشترک مؤلفه‌های سرآمده از مرحله قبلی، شناسایی شده، و با توجه به اشتراکات آن‌ها در دسته‌بندی کلی‌تر و محدودتری سازمان دهی شدند. با وجود این، تعداد این ابعاد به ۶ مورد رسید. در جدول (۶) نگاره‌ای از مرحله کدگذاری انتخابی، نمایش داده شده است.

جدول ۶: کد گذاری انتخابی راهکارهای موثر جهت کیفیت آموزش تولید محتوای الکترونیکی برای آماده‌سازی معلمان

جهت تدریس در فضای مجازی مدارس ابتدایی استان بوشهر

مقوله انتخابی	مقولات
راهکارهای موثر جهت کیفیت آموزش تولید محتوای الکترونیکی برای آماده‌سازی معلمان جهت تدریس در فضای مجازی مدارس ابتدایی استان بوشهر	تعیین سرفصل‌های تولید محتوا در کتاب‌های آموزشی فرهنگیان
	ایجاد انگیزه در معلمان
	برگزاری دوره‌های متوالی ضمن خدمت
	بهبود زیرساخت‌های فنی
	استفاده از مدرسین با سواد و باتجربه
	آموزش در زمان و مکان مناسب

همانطوری که یافته‌های جدول فوق نشان می‌دهد، راهکارهای موثر جهت کیفیت آموزش تولید محتوای الکترونیکی برای آماده‌سازی معلمان جهت تدریس در فضای مجازی مدارس ابتدایی استان بوشهر در ۶ مقوله از جمله ۱- تعیین سرفصل‌های تولید محتوا در کتاب‌های آموزشی فرهنگیان ۲- ایجاد انگیزه در معلمان ۳- برگزاری دوره‌های متوالی ضمن خدمت ۴- بهبود زیرساخت‌های فنی ۵- استفاده از مدرسین با سواد و باتجربه ۶- آموزش در زمان و مکان مناسب شناسایی گردید.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از این پژوهش ارائه مدل پارادایمی الگوی آموزش تولید محتوای الکترونیکی برای آماده‌سازی معلمان جهت تدریس در فضای مجازی مدارس ابتدایی استان بوشهر بود. بر اساس یافته‌های این پژوهش، شرایط علی موثر بر کیفیت آموزش تولید محتوای الکترونیکی برای آماده‌سازی معلمان جهت تدریس در فضای مجازی مدارس ابتدایی استان بوشهر در ۴ مقوله ۱- محیط یادگیری (تأکید بر یادگیری مشارکتی (همکاری و تعامل)-رفع موانع برقراری ارتباط-آشنایی یادگیرندگان با روش‌های تعامل مؤثر-داشتن علاقه و انگیزه برای شرکت در فعالیت‌ها و... در محیط آموزش از راه دور-توانایی پاسخگویی به صورت برخط و نا برخط به فعالیت‌های واگذار شده) ۲- تدوین محتوا (طراحی محتوای دروس و آزمون‌پذیری بر اساس اهداف تعیین‌شده-تأکید بر محتوای باکیفیت و معتبر و رقابتی و تحقیقی-منابع خواندنی-طراحی سامانه‌های تولید محتوا-فایل‌های صوتی و تصویری-اسلایدها و جزوات در دست‌دوین محتوا بر اساس اصول طراحی چندرسانه‌ای آموزشی) ۳- برنامه‌ریزی (تحلیل اهداف-اطلاع‌رسانی و جذب-گروه‌بندی یادگیرندگان-تحلیل یادگیرندگان-تدوین غایت‌های آموزشی-تعیین استراتژی‌های یاددهی-یادگیری-ارزیابی نیازهای فراگیران-تعیین اهداف رفتاری-تعیین راهبردهای ارائه برنامه درسی-تعیین رسانه و مواد آموزشی-تعیین زمان و مکان آموزشی-طراحی تعامل-بررسی سبک‌های یادگیرندگان-بررسی رفتار ورودی اساتید در خصوص یادگیری الکترونیکی) ۴- اجرا و پشتیبانی (هدف‌گذاری آموزشی-نیروی انسانی ماهر-مدرسين با سواد-برگزاری دوره‌های آموزش متوالی-مهارت‌های مدرسین دوره‌های آموزشی-اجباری کردن شرکت در دوره‌ها برای فراگیران) شناسایی شد.

یافته‌های حاصل از نتایج این فرضیه با یافته‌های احمدی (۱۴۰۰)، عباسی و همکاران (۱۳۹۹)، رزاقی و هاشمی (۱۳۹۶)، هراستینسکی (۲۰۲۱)، همسو و سازگار می‌باشد. اولین شاخص شناسایی شده خصوص عوامل علی و تأثیرگذار بر کیفیت آموزش تولید محتوای الکترونیکی برای آماده‌سازی معلمان جهت تدریس در فضای مجازی مدارس ابتدایی استان بوشهر، محیط یادگیری بوده است. محیط همواره از مهم‌ترین عواملی است که در یادگیری و آموزش نقش بسزایی دارد. از جمله محیط‌هایی که به سادگی و سرعت به ذهن می‌رسند، محیط فیزیکی و عوامل آن است. طبیعی است هرچه امکانات آموزشی برای فرد بیشتر فراهم شود، یادگیری بهتر صورت خواهد گرفت. در مراکز آموزشی که فضای مناسب، کتابخانه و منابع گوناگون علمی دارد، یادگیری معلمان، در مقایسه با یادگیری معلمان مراکز آموزشی که فضای مناسب ندارد و در آن جز کتاب درسی منابع دیگری یافت نمی‌شود، بسیار متفاوت خواهد بود (کامل نیا، ۱۳۹۳). با این همه، محیط یادگیری به فضای فیزیکی و امکانات محدود نیست. برای مثال، محیط عاطفی نیز اهمیت بسیاری دارد. رابطه معلم و شاگرد و رابطه یادگیرندگان با هم همگی می‌توانند در میزان یادگیری یادگیرندگان مؤثر باشند و سهم بسیاری نیز در این باره داشته باشند. در نهایت بیان گفت که در صورت ناهماهنگ بودن محیط با انتظارات فرد، حس دافعه و نبود علاقه به یادگیری قوت می‌گیرد. با این همه، محیط یادگیری تنها به‌بخش فیزیکی محدود نیست و محیط‌های عاطفی، روانی و اجتماعی نیز در اثرگذاری بر حال یادگیری جایگاه مهمی دارند.

یکی دیگر از مولفه‌های کیفیت آموزش تولید محتوای الکترونیکی برای آماده‌سازی معلمان جهت تدریس در فضای مجازی مدارس ابتدایی استان بوشهر، تدوین محتوا می‌باشد. در پژوهش‌هایی مانند درتاج و همکاران (۱۳۹۷)، لستر (۲۰۱۵) و رابومن^۱ و همکاران (۲۰۲۰) نیز این مؤلفه به عنوان یکی از مؤلفه‌های مهم طراحی آموزش الکترونیکی ذکر شده است. در تبیین این یافته باید گفت محتوا ارتباط نزدیکی با آموزش الکترونیکی دارد. محتوای ارائه شده باید قابلیت پیاده‌سازی در بستر آموزش الکترونیکی را داشته باشد تا کارآمدی این نوع آموزش را ارتقا دهد. آموزش و یادگیری الکترونیکی اگرچه تفاوت‌هایی با آموزش سنتی دارد، با این وجود ویژگی‌های محتوا در یادگیری الکترونیکی

¹ Rabuman

به گونه‌ای است که آن را از ماهیت محتوا در شیوه رسمی و سنتی متمایز می‌سازد. در یادگیری الکترونیکی محتوا و مطالب یادگیری باید دارای ویژگی‌هایی باشد که در موقعیت‌هایی که یادگیری مستلزم درجات بالایی از خودمحموری و استقلال فراگیر است، مناسب و کارآمد باشد. کیفیت پایین محتوای الکترونیکی منجر به عدم استقبال از این نوع سیستم آموزشی خواهد شد بنابراین این مؤلفه یکی از مهم‌ترین مؤلفه‌های اثرگذار بر آموزش الکترونیکی به‌ویژه در حوزه آموزش معلمان می‌باشد.

برنامه‌ریزی بعنوان سومین عوامل علی و تأثیر گذار بر کیفیت آموزش تولید محتوای الکترونیکی برای آماده‌سازی معلمان جهت تدریس در فضای مجازی مدارس ابتدایی استان بوشهر تعیین شده است. برنامه‌ریزی آموزشی راهنمایی است که کمک می‌کند تا اهداف دوره‌های آموزشی به صورت صحیح و درست پیش رود. تهیه‌ی یک برنامه‌ی آموزشی کار دشواری است، اما اگر به‌درستی انجام شود می‌تواند به آماده‌سازی کارمندان برای عملکرد هرچه بهتر کمک شایانی کند. چه در حال آموزش کارمندان جدید باشد و چه در حال آموزش کارمندان ثابت، یافتن نوع مناسب آموزش و روش ارائه‌ی آن مؤلفه‌ی کلیدی موفقیت تمام افراد است. هنگام برنامه‌ریزی آموزشی باید هدفی نهایی در نظر گرفته شود. این هدف باید شامل مواردی باشد که باید کارآموزان در پایان برنامه‌ی آموزشی یاد بگیرند. این موارد می‌توانند شامل یادگیری یک مهارت، طرح ایمنی یا روشی خاص باشند. اهداف باید در ابتدای دوره به‌وضوح بیان شوند و مرتبط با حرفه باشند. در مرحله برنامه‌ریزی کارشناسان آموزش، پس از نیازسنجی آموزشی، منابع موردنیاز برای تحقق برنامه آموزشی را مشخص می‌کنند و منابع مورد نیاز برای اجرای برنامه آموزش، در دو دسته منابع انسانی (شامل کادر اجرایی و کادر آموزشی) و منابع مادی (شامل امکانات آموزشی و هزینه‌های آموزش) تقسیم‌بندی می‌کنند.

در نهایت اجرا و پشتیبانی بعنوان چهارمین عامل از عوامل علی و تأثیرگذار بر کیفیت آموزش تولید محتوای الکترونیکی برای آماده‌سازی معلمان جهت تدریس در فضای مجازی مدارس ابتدایی استان بوشهر شناسایی و تعیین گردید. آموزش اثربخش نیازمند توجه، پشتیبانی و تلاش جمعی مدیران و کارکنان سازمانی است و پشتیبانی مدیر یکی از عوامل کلیدی سازمانی است، که اثربخشی آموزش را تحت تأثیر قرار می‌دهد. پشتیبانی سرپرست بیانگر رفتار سرپرستان به تشویق کارآموزان برای کاربرد دانش، مهارت و نگرش‌های کسب شده از آموزش است و این رفتار حمایتی در هر سه مرحله آموزش قبل، حین و بعد وجود دارد. مدیران می‌توانند تلاش‌های زیردستان‌شان را برای کسب دانش و مهارت‌های جدید با ایجاد زمان کافی، اختصاص منابع مالی، کاهش حجم کار، تفویض اختیار، مأموریت ویژه، مشارکت و درگیری در تصمیم‌گیری و ارائه تشویق، تسهیل و پشتیبانی کنند.

منابع فارسی

- احمدی آذر سنگان زینب، محمدی فائقه، محمودی فیروز (۱۳۹۹). تولید محتوای الکترونیکی با استفاده از منابع آموزشی موجود در وب برای تدریس کلاسی در مدارس هوشمند ابتدایی شهر تبریز: چالشها و راهکارها. نظریه و عمل در برنامه درسی. ۸ (۱۶): ۳۶۴-۳۳۳.
- احمدی، لیلا. (۱۴۰۱). واکاوی دغدغه معلمان از آموزش مجازی در دوره متوسطه (یک مطالعه پدیدارشناسانه). رویکردی نو در علوم تربیتی، ۴ (۱)، ۳۵-۴۱.
- اسمعیلی زاده، وحید. (۱۳۹۵). بررسی آسیب‌های اجتماعی فضای سایبری (اینترنت) در خانواده. فصلنامه علمی- تخصصی دانش انتظامی ایلام، سال پنجم، شماره ۱۷.
- بینش، مریم (۱۳۹۸) محدودیت‌های تولید محتوای الکترونیکی در درس ریاضی، چهارمین کنفرانس ملی رویکردهای نوین در آموزش و پژوهش، محمودآباد.
- پزشکی مغاللو، معصومه (۱۳۹۷) نقش یادگیری الکترونیکی و کلاس‌های تولید محتوای الکترونیکی برگزار شده در شیوه تدریس معلمان، چهارمین کنفرانس بین المللی علوم انسانی و آموزش و پرورش، تهران.
- پورتوکل، اسما، علی نژاد، مهرانگیز، دانشمند، بدرالسادات. (۱۳۹۹). طراحی الگوی تدوین محتوای الکترونیکی براساس عوامل مؤثر بر رضایتمندی از یادگیری الکترونیکی. فناوری آموزش، ۱۵ (۱)، ۱۱۹-۱۳۸.
- تقی پور، امیرعباس. (۱۳۸۹). منتخب مقالات روابط عمومی الکترونیک، چاپ اول، تهران: شرکت روابط عمومی و تبلیغات ۷ تبلیغ.
- جلالی، علی اکبر (۱۳۸۹)، نقشه راه مدارس هوشمند، راهنمای اجرایی، اداره کل آموزش و پرورش استان تهران.
- زنگنه، حسین، پورجمشیدی، مریم، ولایتی، الهه، ابوالقاسمی، ابراهیم. (۱۳۹۴). مدیریت بارشناختی در طراحی و تولید محتوای الکترونیکی. فناوری آموزش و یادگیری، ۱ (۴)، ۱۰۵-۱۲۴.
- سراجی، فرهاد، رستمی، معصومه (۱۳۹۵)، مقایسه دبیران مدارس هوشمند و عادی از نظر صلاحیت‌های تدریس مبتنی بر فناوری، نشریه: فناوری آموزش (فناوری و آموزش)، دوره: ۱۱، شماره: ۲، ص ۱۴۷-۱۵۶.
- سراجی، فرهاد، شهبازی، محمدرضا (۱۳۹۰)، تولید محتوای الکترونیکی: مطالعه موردی مرکز آموزش الکترونیکی علوم و حدیث، نامه آموزش عالی، ۴ (۱۳)، ۱۴۳-۱۶۵.
- سلامی، محمدمهدی. (۱۳۹۲). فرصت‌ها و تهدیدهای فضای مجازی. تهران: مرکز توزیع پیام دیدار.
- سمیعی زفرقندی، مرتضی. (۱۳۹۰). روش‌های تکمیل و بهبود نظام ضمن خدمت معلمان. نوآوری‌های آموزشی، ۱۰ (۳)، ۱۵۱-۱۷۸.
- سمیعیانی، محمد. (۱۳۹۵). تبیین فرصت‌ها، چالش‌ها و کارکردهای فضای مجازی در ساحت تربیت سیاسی و اجتماعی، ارائه شده در چهارمین کنفرانس مدیریت، اقتصاد و علوم انسانی.
- سیف، علی اکبر (۱۳۹۵)، روانشناسی پرورشی، چاپ هجدهم، تهران، انتشارات آگاه.

- شکوهی فرد، طاهره و صادقی، رضیه و خادمی، علی (۱۳۹۶) تولید محتوای الکترونیکی و نقش معلمان در توسعه و گسترش آن در مدارس، همایش علمی پژوهشی استانی راهبردها و راهکارهای ارتقاء کیفیت در آموزش و پرورش، میناب.
- صلواتیان، سیاوش. (۱۳۹۶). تأثیر استفاده از شبکه‌های اجتماعی موبایلی در هویت فرهنگی دانشجویان، رسانه و فرهنگ پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، سال هفت، شماره ۱.
- ضرابیان، فروزان. (۱۳۹۷). بررسی تاثیر محتوای الکترونیکی مبتنی بر اصول طراحی چندرسانه‌ای بر یادگیری دروس ریاضی، علوم دانش‌آموزان ششم ابتدایی. پژوهش‌های برنامه درسی، ۸(۲)، ۴۸-۶۹.
- عاملی، سعیدرضا. (۱۳۹۳) تشریح ویژگیهای فضای مجازی و رسانه‌های آینده، پژوهشهای کاربردی.
- عباس نژاد، حسین. (۱۳۹۵). آسیب‌های شبکه‌های اجتماعی در محیط کار و خانواده، ارائه شده در سومین کنفرانس پژوهش در علوم و تکنولوژی.
- عباسی، فهیمه، حجازی، الهه، حکیم زاده، رضوان. (۱۳۹۹). تجربه زیسته معلمان دوره ابتدایی از فرصت‌ها و چالش‌های تدریس در شبکه آموزشی دانش‌آموزان (شاد): یک مطالعه پدیدارشناسی. تدریس پژوهی، ۸(۳)، ۲۴-۱.
- عباسی، م. ، و بصیری، ا. ، و آزادی، ف. (۱۳۹۷). نقش کاربرد محتوای الکترونیکی در تسهیل، تسریع و تثبیت یادگیری دانش‌آموزان مدارس ابتدایی. پویا در آموزش علوم انسانی، ۴(۱۳)، ۱-۱۱.
- نوری، محمدعلی و نخجوانی، رضا (۱۳۹۲) حقوق تجارت الکترونیک، تهران: انتشارات گنج دانش.
- نیکخواه، محمد، قنبری، مهدی. (۱۴۰۰). جستاری در برگزاری دوره‌های آموزش ضمن خدمت مجازی فرهنگیان در استان چهارمحال و بختیاری. آموزش پژوهی، ۷(۲۵)، ۱۷-۳۵.
- نیکخواه، نرگس. (۱۳۹۳). تاملی بر رابطه فضای مجازی و هویت جنسیتی مطالعه موردی کاربران اینترنت در شهر کاشان، مطالعات رسانه‌ای، سال نهم، شماره ۲۷.
- والا، الهه. (۱۳۹۴). بررسی میزان آگاهی والدین و میزان اطلاع رسانی به فرزندان در مورد فضای مجازی، آسیب‌های آن و ابزارهای تأمین امنیت در فضای مجازی. ارائه شده در دومین همایش ملی فضای مجازی پاک.
- هاشمی، سید احمد. (۱۳۹۸). رابطه نگرش معلمان در خصوص استفاده از محتوای الکترونیکی و فناوری آموزشی با رضایت شغلی معلمان در مدارس متوسطه اول. دوماهنامه علمی - پژوهشی رهیافتی نو در مدیریت آموزشی، ۱۰(۴۰)، ۱۷۳-۱۸۷.
- یزدان پناه، جواد. (۱۳۸۹). اطلاع رسانی کتاب از طریق رسانه‌های اجتماعی، فصلنامه کتاب مهر، شماره ۱.

منابع انگلیسی

- Ally, M. , & Tsinakos, A. (2014). *Increasing access through mobile learning*. Vancouver, Canada: Commonwealth of Learning.
- Ally, Mohamed. (2019). The Digital Teacher in a Mobile and Always-on World. 10. 1007/978-981-13-9439-3_13.
- Alsaeed, Maha Saad. (2017). Using the Internet in Teaching Algebra to Middle School Students: A Study of Teacher Perspectives and Attitudes. *Contemporary Issues in Education Research*, 10(2).
- Berry, B. (2018). The teachers of 2030: Creating a student-centered profession for the 21st century. Center for Teaching Quality. Retrieved from <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED509721.pdf>
- Boticki, I. , Baksa, J. , Seow, P. , & Looi, C. K. (2015). Usage of a mobile social learning platform with virtual badges in a primary school. *Computers & Education*, 86,120–136.
- Campbell, C. , & Cameron, L. (2016). Scaffolding learning through the use of virtual worlds. In S. Gregory, M. J. W. Lee, B. Dalgarno, & B. Tynan (Eds.), *Learning in virtual worlds: Research and applications* (pp. 241-259).
- Popenici, S. D. & Kerr, S. (2017). Exploring the impact of artificial intelligence on teaching and learning in higher education. *Research and Practice in Technology Enhanced Learning*, 12(22), 1-13.